

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 588. An bona quoque, quæ beneficiatus emit seu comparavit ex dictis superfluis, transcribenda in pias causas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

mendicare erubescunt. *cit. c.* & cæteris paribus primò consanguineis. Can. cæterum. dist. 86. cum hi duplicem titulum sibi subveniendi habeant, nimirum paupertatis & sanguinis. Etsi autem forte obligatorium non sit impendere superflua potius in pauperes & utilitatem istius loci, in quo beneficiatus habet beneficium, summè tamen decens & congruum impendere illa seu relinquere pauperibus, nisi fortè aliud postulare bonum publicum diæcesis, regni, aut totius Ecclesiæ. Molin. d. 145, circa finem. de Lugo l. c. n. 38. cum communi arg. c. 3. & c. fin. h. r. c. 1. & 7. de testam. Quin & ut Idem de Lugo, id erit obligatorium, non tantum, ubi extremæ sunt necessitates ecclesiæ propriæ, sed etiam ubi est valde pauper, ac què vel magis, quam alia exteræ ecclesiæ, ad quas fortè speciali aliqua devotione vel affectu feratur beneficiatus, egens; quia caret sufficiente sustentatione ministrorum, paramentis & vasis sacris, ruinæ proxima, gravata debitis. Vide de his pluribus & fusè de Lugo l. c. ubi etiam inter reliqua *vers. denique dixi.* quòd quando illa beneficiorum superflua non sunt ita necessaria ad propriæ Ecclesiæ statum sustinendum, non facile interveniat culpa gravis in extractione seu translatione eorum ad ecclesiam alienam.

Quest. 587. An superflua statim impendenda in pias causas; an verò reservari possint, ut dein ex iis fundetur beneficium, hospitale &c. vel etiam pro securis, quæ timentur, necessitatibus.

Resp. Quamvis rectè tradant cum D. Thom. 2. 2. q. 85. a. 7. ad 4. Cajetan. *ibid.* Antonin. Nav. P. Soto. & alii apud Sanch. l. c. n. 12. item Valq. de elemos. c. 4. dub. ult. n. 16. Molin. *cit. d.* 145. §. dubium etiam. dum non adest præsens necessitas pauperum vel ecclesiæ, intellige notabilis, posse superflua congregari & servari ad fundandum hospitale aliudve opus pium, quod sine magna pecuniæ copia fundari nequit, vel etiam, ut signanter Molin. pro futuris, quæ de proximo prudenter verè similiter timent, eventuris necessitatibus propriis vel aliorum; bene tamen monet Molin. in similibus ante oculos habendam hominum inconstantiam, tenacitatem in retinendis, quæ insumere tenentur, & quot obtendant & quærant excusationes ad tale quid exequendum, quam longam vitam sperent, & repentina morte præsentis, quòd intendunt, ad exitum non perducant. Ac ita fiat, ut quæ in eum finem congregarunt, in eorum potestatem deveniant, qui ea in profanos usus absumant. Quæ etiam etsi, ut de Lugo n. 41. aliquo modo præcaveri queant, dum beneficiatus habens potestatem testandi, testamento prius factò, vel donatione mortis causâ ex nunc in favorem talis operis pii disponit de omnibus, quæ mortis tempore remanserint, vel etiam ex nunc erigit illud opus pium obligando se ad talem summam dandam, si tot annis supervixerit; nihilominus tamen, ut constat experientiâ, postmodum hæredum invidiâ vel avaritiâ, aut etiam ob lites sæpe fraudantur fundatorum voluntates, & multa pia opera intenta evanescent. Unde is regulam aliam statuit; nimirum ut beneficiatus, cui hæc bona dantur ab Ecclesiâ, & committuntur veluti ejus, imò Dei æconomo administranda & distribuenda, ita distribuere teneatur, uti Ecclesiâ ipsa distribuisset.

R. P. Leur. *jur. Can. Lib. III.*

Adeoque sicut æconomus delinqueret, si bona, quæ ex voluntate domini in utilitatem familiæ impendenda commissa, ejus necessitatibus gravibus vel etiam ordinariis neglectis ad longum tempus in usum alium, etiam familiæ quidem utilem, sed nimis incertum propter periculum pecuniæ amittendæ, & fraudandi domini intentionem asservaret. Quin & aliquando ipsa dilatio reddere possit eum graviter culpabilem, nisi eam compenset major utilitas familiæ ex tali modo expendendi sperata. Estque ejus delictum levius, si dilatio non esset nimia, nec periculum amittendi pecuniam notabile. Ac ita se res habeat cum beneficiario Dei dispensatore, ut is graviter vel leviter deficeret à debito prudentis & fidelis dispensatoris (quod ipsum ex circumstantiis colligendum) in expendendis dictis superfluis. Ita ferè de Lugo, quem vide ea pluribus explanantem. Quæ quidem apertius locum habent in ejus principiis aut etiam aliorum, qui non nisi administrationem eorum concedunt beneficiario; applicari tamen etiam rectè possunt beneficiario in sententia, quæ tenet, eum obligari ex Justitia, & habere dominium eorum; cum, eo non obstante, ex mente fundatorum & ecclesiæ impendi debeant in causas pias.

Quest. 588. An bona quoque, quæ beneficiatus emit seu comparavit ex dictis superfluis, transcribenda in pias causas.

Resp. Si beneficiatus malè impendit redditus beneficii superfluos, emendo sibi possessiones, suppellectilem seu bona mobilia superflua, adhuc manet obligatio ea, vel eorum cursus venditorum pretium impendendi in pios usus; quia isti obligationi satisfactum non est, & adhuc satisfieri potest. Bonac. d. 4. de obligat. in sumend. fruct. benefic. p. 2. n. 20. Azor. p. 2. l. 8. c. 3. q. 3. Filiuc. tr. 43. c. 4. q. 2. n. 2. Covar. Redoan, quos citat & sequitur de Lugo. d. 4. n. 43. estque ratio à priori; quòd quicquid acquiritur fructibus ipsis, sive sit pecunia accepta in eorum venditionum pretium, sive sit res alia fructibus empta succedat in eorum locum, & cum istis obligationibus; quemadmodum, si rem gratis ab aliquo accepisti, quæ non erat dantis, sed aliena, & eam vendidisti; debet cognitio rem esse alienam, restituere domino illius totum, in quo factus es locupletior; qui in lucrum illud succedit loco rei alienæ, & censetur adhuc æquivalenter habere. Cùm ergo ex fructibus beneficii, qui obligati erant pauperibus, lucrum habeas, nimirum vel pretium illorum venditorum, vel rem aliam fructibus emptam, lucrum illud succedens loco fructuum (quod & ipsum est verè fructus ex beneficio ecclesiastico proveniens saltem mediâtè) impendere debes pauperibus, & nullatenus retinere potes, non secus, ac si beneficiatus ex superfluis redditibus emisset, v. g. triticum, ut erogaret in pauperes, vel domum, ut daret Ecclesiæ, non potest ea sibi retinere ad profanos usus, non propter dictam intentionem suam contrariam; sed quia res empta non minùs transiens in dominium illius, quam si intentionem habuisset non dandi illam Ecclesiæ, eo ipso obligata est pauperibus independenter ab illius intentione, quòd succedat loco pecuniæ erogandæ in illos; adeoque animus ille exposita pecuniâ non dandi empta pauperibus non liberat eum ab illo onere. Unde jam etiam sequitur, quod, si beneficiatus ex redditibus superfluis melioravit beneficium suum

Ggg

me.

meliorando prædia ad illud pertinentia, ea melioramenta teneatur quoque erogare in pauperes vel causas pias, ut insinuat Pirh. *h. t. n. 24.* nec posse ex inde lautius vivendo illa absumere, aut aliter etiam per ultimam voluntatem disponere; aut etiam relinquere Ecclesiæ, repetendo æstimationem expensarum; quia iste casus perinde se habet, ac si ex dictis redditibus emisset alia bona; adeoque debere absolute relinquere Ecclesiæ, in qua est beneficium melioratum, quæ deinceps; si collatrix est ejus beneficii, ipsa conferre, vel si alius collator, permittere, conferri illud suo nomine sic melioratum successori in eo beneficio. An verò ipse meliorans ex eo tantum annuè assignare possit pauperibus, quantum correspondet dictis melioramentis, aut etiam exactam ab Ecclesiâ æstimationem expensarum largiri pauperibus, merito dubitari potest; cum beneficium unà cum accedentibus & veluti incorporatis ei melioramentis spectet ad Ecclesiam, de cætero contrarium dicendum; nimirum posse beneficiatum tempore vitæ suæ frui dictis melioramentis, etiam lautius, proportionatè tamen ad ea, inde vivere, etiam postquam beneficium dimiserit, ut Pirh. *h. t. n. 14.* relinquere tamen ea Ecclesiæ, si melioraverit illud ex bonis Ecclesiasticis seu beneficii sui, si non superfluis partibus vivendo, vel etiam industria sua, quin & si melioraverit illud ex bonis propriis & patrimonialibus suis, repetere poterit ipse aut hæredes ejus melioramenta aut æstimationem expensarum in ea, nisi appareat beneficiarium animo donandi Ecclesiæ meliorasse. Pirh. *h. t. n. 14.* citatis Abb. *in c. ult. h. t. n. 5.* Barbos. *ibid. n. 2.* Laym. *in disq. can. de bon. Eccl. alien. th. 118.*

Quæst. 589. An qui malè donata sibi ex superfluis, quæ beneficiarius impendere debebat in pios usus acceptando peccet.

R Esp. Dubium non esse, quin talis sciens sibi donari ex superfluis acceptando peccet in sententia eorum, qui tenent beneficium non esse superfluum dominum, & consequenter invalidè donare eum; cum talis peccet contra Justitiam accipiens sine titulo rem alienam à non potente eam alienare, unde & tenebitur ad restitutionem ratione rei acceptæ & injustæ acceptionis, de Lugo. *d. 4. n. 48.* In sententia verò illorum, qui tenent esse illos eorum dominos, & posse illorum dominium transferre, probabilius videtur, accipientem non peccare mortaliter, saltem ubi non perit, aut inducit ad donandum, & ubi donans ex ea donatione non redditur impotens tantundem exponendi in causas pias, dum aliunde nimirum donatorum loco alia subrogando potest subvenire causis piis; cum donatarius tunc non cooperetur peccato, uti putat Sanch. *conf. mor. L. 2. c. 2. du. 38. n. 14.* & ideo censet contra-

rium; quia peccatum ex parte donantis jam consummatum est per ipsam donationem, & acceptatio, quæ consequitur, ex parte accipientis non dat occasionem illi obligationi, quâ donans obligatur tradere rem, sed solum perficit donationem, ut cum effectu transferatur dominium. Lugo. *n. 50.* qui etiam *n. 49.* quòd etiam per talem donationem redderetur impotens ad satisfaciendum præcepto expendendi superflua in pios usus, non tamen facillè accipientem damnandum peccati, quòd probat ex eo, quòd tradit Less. *L. 2. c. 20. du. 19. n. 168.* quòd qui accipit à fure, non quidem res furtivas & quarum dominium non habet, sed alia, ita tamen, ut dando fiat impotens solvendi illud, ad quòd ex Justitia tenetur, non peccet contra Justitiam vel caritatem, quia non est causa, cur ille peccet, dum illum ad hoc non inducit; cum utatur jure suo, & neque Justitia, neque caritas postulet, ut negligat quis suum commodum, etsi exinde per accidens sequatur tantundem damni alteri, ut Molin. *Tom. 2. de jur. d. 328. n. 10.* Per. Nav. *L. 3. de rest. c. 4. n. 218.* apud eundem de Lugo. Eadem locum habere videntur in sententia eorum, qui tenent beneficium teneri ex Justitia superflua applicare causis piis, dum dominium eorum habet, etsi validè illud transferre potest in alium omiſſâ causâ piâ.

Quæst. 590. An si beneficiarius expendit post habitum beneficium in sui sustentationem bona sua patrimonialia, possit dein ex redditibus sui beneficii non superfluis id recompensare, tantundem accipiendo & impendendo in usus quosvis.

R Esp. Quamvis affirmativa, quam tenent apud de Lugo. *d. 4. n. 44.* Molin. *d. 145. col. 1.* Less. *l. c. c. 4. du. 6. n. 38.* Sanch. *l. c. du. 38. n. 15.* Azor. *p. 2. L. 4. c. 9. q. 10.* Bonac. *d. 4. de obl. insum. fruct. p. 2. n. 5.* cum aliis, quos citant hi AA. sitque ferè communis ex ea ratione, quòd illos sumptus in sui sustentationem facere poterat ex redditibus beneficii, servando patrimonialia ad usus liberos; unde præsumendum non sit voluisse illos se hac libertate sua privare, sed potius eam voluisse retinere. Verumtamen limitationem quam adhibent suæ sententiæ hi AA. dum nimirum volunt eam solum procedere, quando talis insumens sua patrimonialia non habuit animum non compensandi, improbat & inconsequentia arguit de Lugo. *n. 45.* dicens se non videre, cur, si possit hanc compensationem facere, dum non habet animum non compensandi, non etiam possit eam compensare etsi habeat animum non compensandi, quòd fusè declarantem sequentibus *num.* vide.

Plura, quæ huc reduci possunt, *seq. tit. de restam. tractata* invenies.